

Marknad
Ulrika Formgren

2014-03-07

MINNESANTECKNINGAR

Elmarknadsrådets möte 2014-02-13

Närvarande

Jonas Almquist, Bergen Energi
Johan Schönström, BillerudKorsnäs
Stefan Braun, Bixia
Mia Hansson, Energi Försäljning Sverige
Tomas Hirsch, SSAB EMEA
Kaj Forsberg, Energimarknadsinspektionen
Torbjörn Forsberg, EON Energy Trading
Mikael Heikkilä, Fortum
Stig Åhman, Nord Pool Spot
Magnus Thorstensson, Svensk Energi
Lars Johansson, Trafikverket

Ulla Sandborgh, Svenska kraftnät, ordförande
Ulrika Formgren, Svenska kraftnät, sekreterare
Tania Pinzon, Svenska kraftnät
Anna Guldbrand, Svenska kraftnät
Oskar Engblom, Svenska kraftnät

Frånvarande

Martin Brink, DinEL
Daniel Nordgren, Vattenfall AB
Jan Karlsson, Vattenfall Eldistribution
Jenny Fridström, Svenska kraftnät

SVENSKA KRAFTNÄT

BOX 1200
172 24 SUNDBYBERG
STUREGATAN 1

WWW.SVK.SE
REGISTRATOR@SVK.SE

TEL 08 475 80 00
FAX 08 475 89 50

1 Dagordningen fastställs

De två nya medlemmarna Tomas Hirsch och Johan Schönström hälsades välkomna till rådet. Ulla inledde med att ge en kort information om transparensförordningen. Vid förra mötet i Elmarknadsrådet meddelade Svenska kraftnät att vi skulle återkomma med mer information när den s.k. förfarandemanualen hade beslutats. Detta har ännu inte skett, men ENTSO-E förväntas besluta om den i mars, efter synpunkter från ACER. Svenska kraftnät planerar att återkomma med ytterligare information när den är beslutad, både på hemsida och på Elmarknadsrådet, men Ulla poängterade att det är aktörerna som innehar skyldigheterna enligt förordningen, och som bör hålla sig uppdaterade om dessa skyldigheter.

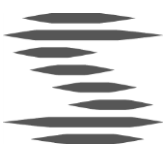
2 Avräkningsfrågor

Tania Pinzon informerade om det nya obalansindexet samt gav en statusuppdatering om NBS-projektet (se bilaga 1).

Svenska kraftnät har konstaterat att balanshållningen utvecklats negativt vilket medfört ett behov av att se över det befintliga balansindexet. I det nu implementerade indexet relateras balanskraften till balansomslutningen (produktion + köpt kraft eller förbrukning + såld kraft) i varje elområde. Vid gul eller röd status kommer Svenska kraftnät att vidta en utredning och den balansansvarige kommer i samband med det att få möjlighet att förklara resultatet. Data som publiceras på hemsidan är anonym.

Specifik företagsdata skickas till företagen via e-post till de kontaktpersoner som är angivna i systemet Mimer. Tania uppmanade de balansansvariga att kontakta Erik Forsén på Marknadsstöd om man önskar att denna information ska gå till fler mottagare.

Magnus Thorstensson undrade om åtgärder som vidtas mot ett balansansvarigt företag betraktas som privaträttsligt förfarande eller om det innebär myndighetsutövning. Tania konstaterade att Energimarknadsinspektionen för tillfället bedriver en utredning som ska ge svar på vilka lagändringar som krävs med anledning av NBS-projektet och denna behandlar också frågan om myndighetsutövning. Tania konstaterade att ett tecknande av balansansvarsavtal är ett frivilligt åtagande, och i avtalet specificeras

vilka krav man därmed måste uppfylla. Utifrån det perspektivet kan det betraktas som en privaträttslig relation.

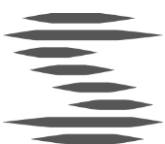
Tania gav en uppdatering av arbetet inom NBS-projektet. Bolaget eSett Oy är nu bildat med Fingrid, Statnett och Svenska kraftnät som ägare med lika stora ägarandelar. På hemsidan www.nbs.coop finns det mycket material att hämta från utvecklingsarbetet med NBS/eSett. Under hösten har en s.k. förhandlad upphandling skett med leverantör av IT-system och kontrakt tecknades i december. Tania visade också hur arbetet har organiserats, både inom NBS och nu i det nya bolaget eSett – som genomför själva inköpet av IT-system. Referensgrupper för marknadsaktörer finns under NBS-projektet, dit man kan vända sig med eventuella frågor om modellen, och under gruppen NEG/NEMM, dit man kan vända sig med eventuella formatfrågor. Vid behov kan Tania själv bistå för att lotsa frågor till rätt instans.

Tania nämnde att hon brukar få frågan huruvida reglermyndigheterna i Norden (gemensamt) har en formell roll i utvecklingen av NBS. Tania sade att de delges information men har inget formellt ansvar kopplat till vare sig projektet eller senare för tillsyn.

Handboken kommer att vara den främsta informationskällan för marknadens aktörer för hur marknadsaktörer t ex ska sätta upp sina system. Handboken finns i en ”version noll” nu, och en hel del kvarstår innan den är färdig. En justerad version kommer i mars att delges referensgruppen för synpunkter. Efter det beräknas en reviderad version finnas framme 2:a veckan i april.

När det gäller formatfrågan så utreder Svenska kraftnät möjligheten att tillhandahålla en lösning för att nätägare inte ska behöva göra ändringar i formatet i och med införandet av NBS. Detta med anledning av att en framtida informationshanteringsmodell (HUB) sannolikt kommer att föranleda ytterligare ändringar för nätägarna. Energi-marknadsinspektionen har i uppdrag att utreda frågan om en framtida informationshanteringsmodell. Uppdraget ska rapporteras till Näringsdepartementet den 13 juni 2014.

Tania informerade om att NBS-projektet planerar att hålla informationsdagar i de tre länderna den 29 april och frågade om det fanns önskemål från aktörerna att kunna delta på flera av dessa möten och att projektet därmed borde hålla informationstillfällena olika dagar. Informationen är delvis olika då förutsättningarna inte är desamma i de tre länderna. Responsen var att det inte var nödvändigt men att det naturligtvis vore bra med en sådan möjlighet. Tania konstaterade att projektet ska se över

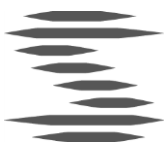
det. Tania nämnde att avsikten är att aktörerna ska delges information innan (uppdaterad handbok) för att underlätta för frågor.

3 Riktlinje för abonnemangstecknande

Anna Guldbbrand redogjorde för Svenska kraftnäts nya riktlinjer för abonnemangstecknande (se bilaga 1). Anna konstaterade att det i vissa situationer hittills varit ottydligt huruvida den som ansluter sig till Svenska kraftnäts nät ska teckna ett eller flera uttags- och inmatningsabonnemang. Svenska kraftnät har identifierat ett behov av att lägga fast en tydlig princip i form av en riktlinje. Den nya riktlinjen fastställer att abonnemangspunkten utgörs av gräns för anläggningsinnehav. Undantag görs vid flera anslutningar av samma anläggning. Anna gav exempel på tillämpning av riktlinjen i olika situationer. Riktlinjen kommer att tillämpas vid nytecknande, och förhoppningen är att den ska eliminera osäkerheter kring abonnemangsfrågor som uppstått tidigare. Av befintliga abonnemang finns det några som avviker från denna princip och Svenska kraftnät kommer att noga överväga om dessa bör ändras.

4 Kapacitetsavgifter

Anna Guldbbrand redogjorde för 2013 års kapacitetsintäkter (se bilaga 1). Anna informerade om att kapacitetsintäkter uppstår i gränser mellan elområden under de perioder som det finns prisskillnader mellan dessa. Om elområdesgränsen sammanfaller med en landgräns så delar de båda TSO:erna på de uppkomna s.k. externa kapacitetsintäkterna. EU-regler styr hur sådana kapacitetsintäkter får nyttjas, och de ska i första hand användas till mothandel eller till investeringar för att bygga bort flaskhalsar. I andra hand och efter godkännande av reglermyndigheten finns en möjlighet att använda dessa intäkter till att sänka nättariffen. Reglerna gäller för gränsförbindelser men Svenska kraftnät tillämpar dessa principer i så stor utsträckning som möjligt även på inhemska kapacitetsavgifter. Av de interna intäkterna används för tillfället allt till investeringar, bland annat sydvästlänken.

5 Översyn av nättariffen

Anna Guldbbrand informerade om status i den översyn av nättariffen som nyligen har inletts (se bilaga 1). Anna nämnde att man bland annat för kontinuitetens skull har valt att behålla samma struktur på tariffen under en tid, men konstaterade att det nu är dags att se över denna. Då distributionsbolagens reglerperiod slutar den sista december 2015 så har Svenska kraftnät kommit fram till att det kan vara lämpligt att genomföra eventuella förändringar vid den tidpunkten. Man avser presentera en reviderad struktur med god framförhållning inför 2016.

Anna beskrev vilka frågeställningar som identifierats och vilka analyser man kommit fram till att göra. En övergripande princip är att stamnätstariffen ska styra mot ett effektivt nyttjande av stamnätet. Svenska kraftnät menar också att kostnadsfördelningen bör reflektera hur kundgrupperna orsakar kostnader i nätet. För att uppnå en kostnadsriktig fördelning bör fördelningen i avgift mellan producent och förbrukare vila på en tydlig argumentation. Fördelningen måste dock ta hänsyn till det befintliga europeiska regelverket. Fler frågor som kommer att belysas är den geografiska fördelningen, uppdelning mellan abonnemang och avgifter, summaabonnemang samt reaktivt effektlöde och förlustersättning.

Sammantaget är driftsäkerhet, kostnadsriktighet, effektivitet, ett visst mått av företagsekonomiska effekter (förutsägbarhet i intäkter) samt administrativa aspekter sådant som Svenska kraftnät kommer att väga in.

Arbetet kommer att bedrivas i dialog med aktörerna genom en referensgrupp. Denna har bildats och redan aktiverats i fråga om upphandlingen av förluster. Denna fråga brådskade då det befintliga kontraktet med portföljförvaltare snart löper ut. Med stöd av referensgruppens synpunkter kommer Svenska kraftnät tills vidare att fortsätta prissäkra förlustinköpen för att kunna erbjuda ett fast förlustkraftpris i nättariffen.

Mikael frågade om man har jämfört med hur man gör i de andra nordiska länderna. Anna svarade att man inledde översynen med att sammanställa hur de olika nordiska TSO:erna har löst det i respektive land, och lösningarna skiljer sig åt avsevärt.

6 Information från Nord Pool Spot

Stig Åhman gav en uppdatering av det som pågår inom Nord Pool Spots verksamhet. Stig inledde med att nämna priskopplingen inom NWE (North Western Europe) som nyligen sjösattes. Prispubliceringen var några minuter sen första dagen men annars har det fungerat tillfredsställande.

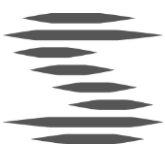
Mikael Heikkilä påpekade att informationen om att prispubliceringen kom kl. 12.42 och undrade om NPS visste det först då? Stig tar med sig frågan. (Efter mötet har Stig inkommit med följande svar: orsaken till att NPS inte meddelade förseningen innan 12.42 är att samma meddelande måste gå ut hos samtliga börser samtidigt och att koordinering mellan olika parter måste ske innan detta går ut. Det är bestämt gemensamt mellan de ingående parterna att detta meddelande skall gå ut 12.42. Som tidigare gäller att en förvarning om publicering av spotpriset kommer 3-4 minuter innan och har det inte kommit något sådant meddelande 12.39 så kommer heller inget spotpris 12.42.)

Stig nämnde att man kommer att införa en flow based-lösning under kvartal 3 eller 4 2014 i CWE (Central Western Europe). Italien och Slovenien kan komma med i slutet av året. Det pågår samarbete mellan Tjeckien, Slovenien, Ungern och Rumänien, men de ingår dock inte i definitionen av PCR-området (Price Coupling of Regions). Inte heller Balkan eller Grekland ingår.

Systemleverantör är vald för priskopplingen intra day - Deutsche Börse. NPS intradagshandel kommer därmed kopplas samman med Deutsche Börses system, men tills vidare kommer Norden att använda Elbas för handeln precis som tidigare.

Stig gav volymsiffror för handeln under 2013, 493 TWh, varav 353 TWh omsattes i Norden/Baltikum och nästan 140 TWh i UK (N2EX).

För intra day har man uppnått handelsrekord under 2013 (4,2 TWh). För NPS som helhet ligger marknadsandelen på 84 % och i Sverige på 92,7 %.

7 'Flow based' kapacitetsallokering, samt övrigt om nätkoder

Flow based kapacitetsallokering

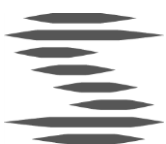
Oskar Engblom gav en introduktion till en s.k. flow based kapacitetsallokeringsprincip (se bilaga 1). Oskar inledde med att nämna att det som är mindre bra med den nuvarande s.k. ATC/NTC-modellen är att det fysiska flödet inte stämmer så bra med det beräknade marknadsflödet. Det leder till att man kan behöva större marginaler och riskerar sämre utnyttjande av nätet. Särskilt vid maskade nät krävs större marginaler på de kapaciteter som lämnas till marknaden då det finns osäkerheter i hur flödet kommer att gå. Med ökad utbyggnad av näten och mer anslutning av förnyelsebar kraft ökar svårigheten att förutspå flöden.

Oskar påpekade att det i nätkoden CACM finns krav på att flow based-principen ska utvärderas, och att den utgör huvudregeln för kapacitetsallokering, men att det finns vissa möjligheter till undantag.

I en flow based kapacitetsallokeringsprincip måste man fortfarande hålla sig till N-1-kriteriet, men den gör att man kan lämna mer kapacitet till marknaden – den ger en något större spelplan för att hitta en marknadslösning för kapacitetsanvändningen, vilket potentiellt ger en större elmarknadsnytta. Indikativa studier för det nordiska elsystemet visar att man får ett något högre utnyttjande av kapaciteten i nätet, fler men ofta mindre prisskillnader samt en ökad elmarknadsnytta. Oskar konstaterade dock att flow based-principen ger bäst resultat i maskade nät.

Jonas Almquist frågade vilka för- och nackdelar Svenska kraftnät ser med principen? Oskar menade att fördelen är bättre utnyttjande av nätet och potentiellt större elmarknadsnytta. Eftersom projektet är i ett tidigt utvärderingsstadium av metoden ligger de flesta svårigheterna på ett metod- och implementationsplan (många frågor är ännu olösta). En nackdel kan vara att ett eventuellt byte av marknadskopplingsmetod skulle innebära att marknadsaktörer får ändra arbetsätt för sina elmarknadsprognoser. Ulla konstaterade att man förlorar i transparens då man fastställer pris och kapacitet i samma stund.

Jonas undrade också varför det uppstår mer prisskillnader vid flow based-principen än i ATC/NTC-systemet. Oskar förklarade den effekten med de s.k. PTDF:erna (Power Transfer Distribution Factor), som anger hur varje område i ett system påverkar de

kritiska snitten. Alla de områden som har en påverkan på de kritiska snitten kommer också att begränsas i viss utsträckning, vilket därmed förklarar att det blir fler prisdifferenser.

Torbjörn Forsberg undrade om även intra day ingår. Oskar svarade att projektet bara arbetat med day ahead hittills.

Oskar berättade att det kommer att hållas ett seminarium om det nordiska projektet om utvärdering av flow based-principen den 3 april i Solna dit alla intresserade är välkomna. Inbjudan kommer att skickas ut till branschen.

Ulla konstaterade slutligen att det finns olika drivkrafter och därmed uppfattningar inom Norden om flow based-principens för- och nackdelar för det nordiska systemet. Svenska kraftnät vill poängtera att det som nu pågår är en utvärdering av metoden, ett eventuellt beslut om införande eller undantag från införande kommer sedan.

Kort status nätkoder

Ulla gav en kort uppdatering om status i arbetet med nätkoderna (se bilaga 1). Ulla visade en plan för vilka nätkoder som förväntas tas upp vid kommande förhandlingsmöten mellan medlemsstaterna under våren. Ulla informerade också om att flera medlemsländer, däribland Nederländerna, har skickat brev till kommissionen och frågat om de har en legal grund till de långtgående beslut som de fattar.

Ulla ställde en öppen fråga till Kaj Forsberg, med anledning av att Svenska kraftnät och Energimarknadsinspektionen har olika uppfattning i frågan om konkurrens mellan börser som nu är en mycket aktuell fråga i CACM-koden. Kaj Forsberg menade att det kanske handlar om hur definitionen av en börs ser ut i framtiden, och att det kan handla om olika delar av börsverksamheten.

Kaj Forsberg nämnde beträffande FCA-koden att det från ACER:s sida finns en önskan om att förtydliga undantaget som ger Norden en möjlighet att inte handla med transmissionsrätter, att det ska finnas tydliga regler kring det.

Magnus Thorstensson nämnde med anledning av balanskoden att DSO:n får ett ekonomiskt ansvar att kompensera en producent i det fall denna på grund av problem i DSO:ns nät inte får tillgång till marknaden. Ulla svarade att DSO:ernas ansvar är en restpost som ska förtydligas i koden av ENTSO-E.

8 Övriga frågor

Inga övriga frågor.

9 Kommande möten

Följande möten är inplanerade för 2014:

- Tisdag 20 maj kl 10.00-15.00 i Sundbyberg
- Tisdag 23 september kl 10.00-15.00 i Sundbyberg
- Tisdag 25 november kl 10.00-15.00 i Sundbyberg

Bilagor: Bilaga 1 – Information från Svenska kraftnät (punkt 2, 3, 4, 5, 7)

